

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 30 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Stara, slaba navada.

Nas je malo na število, toda dovolje nas je, da smo lahko na domačih tleh lastni gospodarji, to pa, ako hočemo in se ne damo tujcem pod peto. Žal, da se to godi še semtertje, ne da se morejo ljudje izviti izpod nje. Najbolj je tega kriva navada, stara navada. Tujcu so se vam ljudje tako navadili, da že več ne čutijo njegove trde pete ali pa mislijo, da tako mora biti, da ima pravico do tega. To pa on sam tudi zatrjuje, kjer je le mogoče in skorej vse javne naredbe so mu v tem na roko.

Toliko bolj pa je žalostno, če še tam silijo ljudje nazaj pod peto tujca, kjer so se jej že srečno izvili! Ne vemo, toda zdi se nam da se godi tako doli v Ormoži. Ves kraj je naroden in kmetje so vsi zanesljivi Slovenci, ali „purgarji“ v mestu so v tem na slabem glasu in radi bi tudi kmete spravili na to. V to ime sejejo med tamošnje Slovence neslogo in se delajo še sami sedaj tako, kakor da niso več prusaki. O tej reči se nam piše iz Ormoža:

Kakor ste v predzadnji številki „Slov. Gosp.“ na prvem mestu poročali, morali bomo se boriti proti dvema strankama, nemčurski in takozvani „mladi“. Da pa bodejo naši zavedni slovenski veleposestniki in volilci kmečkih občin vedeli, kako se kratijo njihove pravice, gledé na zastopstvo v okrajnem zastopu jim naj služijo sledeče številke.

Okraj plačuje pravega, to je neposrednega c. kr. davka v znesku od 62.000 gold., od te svote spada na mestno občino Ormoško 2017 fl., tržno občino Središko 2310 gld., na veleposestnike 15.994 gld., na kmetijske občine 41.680 fl.

Letos bodete občini Ormož in Središko, ki plačujete 4327 gld. davka volili vsaka šest zastopnikov, toraj skupaj 12 zastopnikov, veleposestniki pa, ki plačujejo 15.994 gld. samo 8 zastopnikov, a kmetijske občine, ki plačujejo več, kakor dve tretjini davka, to je 41.680 gld. samo 11 zastopnikov. Tu se vidi, kako se pravica

deli. Po razmerji davka bi morale imeti kmetijske občine 21, veleposestniki 8, mesto Ormož in trg Središko samo po enega zastopnika. Iz tega vsega pa pride to, da se morajo vsi veleposestniki, kakor tudi vse občine okraja volitve v okrajni zastop udeleževati ter da volijo samo odločno narodne moze, ki se ne pajdašijo z nasprotniki našega naroda, saj jih vsi poznamo. Kedar smo jim potrebni, tedaj se nam laskajo, kakor hitro pa so dosegli to, kar so hoteli, pa nam dajo breco. Toraj, možje slovenski, ki ste pokazali vže večkrat, da ste zavedni, da poznate disciplino, ne dajte se od nikogar na dan volitve zapeljati, tudi od tako zvanih Slovencev ne, ampak volite tako, kakor vam bodo nasvetovali Vam poznani narodnjaki, kateri so se vže toliko in toliko let za narodno stvar žrtvovali in vse priborili, kar sedaj imamo, vse pa zopet skoz neslogo zgubimo.

Doslej dopisnik, mi pa še pristavimo vljudno prošnjo do vseh slov. rodoljubov v Ormoškem okraju, naj pustijo osebne stvari pri tako imenitni zadevi, kakor je srečna volitev mož, ki dobijo posle celega okraja v roke. Ta pač naj bode njim in celemu slov. ljudstvu na hvalo.

Avstrijske škofje in verska šola.

(Dalje.)

Do ogerskih škofov obrnilo se je užaljeno srce sv. očeta l. 1886. s tem-le opominom: „Tak je zdaj čas in taka šega, da si mnogi mnogo prizadevajo, da bi šolsko mladino odtegnili paznosti cerkve in preblagemu uplivu vere. Podpirajo in terjajo tako imenovane nevtralne (brezverske), mešane ali posvetne šole, in sicer s tem namenom, da bi učenci odrastli v največji nevednosti najsvetejših reči in brez vseh verskih vaj. Ker je to zlo bolj razprostrano in veliko, kakor pomočki zoper njega, zato vidimo, da se zarod množi, ki mu ni mar za dušne blage, ki je brezversk, dostikrat brezbožen. Pred tem zlom, častiti bratje, varujte vašo oger-

sko deželo z vso vnemo in z vsem trudom... Ker je stvar tako imenitna, moramo želeli in hoteti, da se cerkvi pravica ohrani, svojo po Bogu jej izročeno nalogo pri javnem pouku mladine spolnjevati, zato vas nujno prosimo, da se potrudite za to na vso moč. Med tem pa ne nehajte, vedno opominjati družinske očete, naj ne pošiljajo svojih otrok v take šole, kjer bi bila njih vera v nevarnosti, in skrbite ob enem za take šole, ki jih boste vodili vi in vaša duhovščina, da bo pouk dober in učitelji lepega obnašanja." — Leta 1887. pa tožijo sv. oče v pismu do bavarskih škofov: "Cerkve zdaj vé, zakaj zdihuje, ko mora gledati, kako se jej jemljejo otroci že v prvi mladosti in se silijo v take šole, v katerih Boga ne spoznajo, ali se jim le kaj malega o njem pové in s krivimi nauki zmeša." Potem sv. oče škofo opominjajo, naj čuvajo in skrbijo, da se katoliška vera in lepo obnašanje otrok ne popači v takih šolah, ki so cerkvi popolne ali deloma odrekle pokorščino.

Glejte, preljubi v Gospodu, to je sodba, to je strah, to so opomini in terjatve sv. očeta v zadevi brezverskih šol; oni vidijo v njih veliko nesrečo za človeški rod in spoznajo, da iz teh šol prihaja mladina, ki ne pozna strahu Božjega, zato pa tudi нравnih zapovedi ne more prenašati, in ker svojih želja ne more krotiti, ogreje se lahko za politične prekucije. Kako opravičena da je sodba in strah sv. očeta v tej reči, potrjujejo žalostni dogodki, ki jih tudi mi vidimo, zato pa veljajo tudi nam njih opomini.

Mi pa terjamo katoliške javne ljudske šole tudi zato, ker vemo, da se v tem strinjamo z vašimi lastnimi željami, ljubljani v Gospodu. Ali bi mar vas ne razžalilo, ko bi mi vas sodili za take, ki jim nič ni za to, ali bo šolska vzgoja naredila vaše otroke časno in večno srečne ali nesrečne? Ali ni nasproti taki sodbi klic vaše vesti, ki vas že več let priganja, da na katoliških shodih ter z mnogoštevilnimi izjavami in prošnjami terjate za vaše otroke katoliško šolo? In ali se sklepi drugega občenega katoliškega shoda v aprilu in maju lanskega leta na Dunaji niso ravno tako izrekli za versko katoliško šolo?

Na tistem shodu ste med glasnim odobravanjem soglasno sklenili (in mnogo tistih, ki niso bili pri shodu, je pozneje pritrdilo) tako resolucijo:

"Če se pomisli, da imajo stariši nedotakljivo pravico do izreje ali odgoje svojih otrok, in da je to njih najsvetejša pravica;

če se pomisli, da je družina tesno zvezana s cerkvijo ter da je Bog cerkvi dal nalogo, narode učiti in vzgojevati, in da ima le ona pomočke in oblast za to;

če se nadalje pomisli, da je pri naših socialnih pa družbinskih razmerah največ ljudi

prisiljenih, za vzgojo in izobražbo otrok posluževati se pomoči ljudske šole, da je tedaj ljudska šola za družino, cerkev in državo zelo velikega, pač odločilnega pomena;

in če se pomisli, da je vsak otrok prisiljen, v šolo hoditi: z ozirom na vse to so

dolžni katoličani za svojo najsvetejšo pravico terjati od države poročstvo, da se bodo njih otroci v šoli v resnici versko vzgojevali; to pa je mogoče samo v verski šoli."

Glejte, ljubljani v Gospodu, v tej izjavi najdete vse našeto, zakaj niste samo pri svoji vesti dolžni, ampak imate tudi pravico, terjati versko šolo. Vi, katoliški stariši, ste pravi in prvi odgojitelji in učeniki svojih otrok; to pravico in to dolžnost vam daje Božja zapoved in natorni red. Nobena posvetna sila vas ne more odvezati te dolžnosti vzgoje otrok in nobena sila vam je ne more vzeti. Vi boste enkrat pred Bogom odgovor dajali, ali ste to dolžnost spolnjevali in te odgovornosti ne morete na drugega odvaliti. Vi sami boste prejeli večno kazen.

Šola pa ima nalogo, starišem pomagati pri vzgoji otrok. Zato morajo stariši neprestano terjati, da se otroci v šoli izreajo v njih duhu t. j. v katoliškem duhu, kakor se izreajo v očetovi hiši. Otroke katoliških starišev mora tedaj tudi šola izrejati katoliško

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

K razstavi konj v Gradci.

Ces. kr. konjerejska družba v Gradci je dobila doslej že več daril, da jih razdeli v razstavi štajarskih konj v Gradci in sicer so jih ji poslali:

Nj. ces. visokost fm. nadvojvoda Albreht, pokrovitelj družbe, 40 cekinov; Nj. kralj. visokost Don Alfonso Španjski 100 gld., Nj. ekselencija Sefer paša, graščak v Bertoldsteinu, krasen srebrni bokal, posebej za konjerejo v Rabski dolini, Fr. baron Mayr-Melnhof 20 cekinov, Adalbert grof Kottulinsky 10 in Emil Freiheim, c. kr. poštar, 3 cekine.

Ogledovanje konj bo dalo lepo podobo cele domače konjereje, ker se vdeležijo le-te razstave konjerejci iz vseh delov naše dežele.

Zavoljo tega so bile v mesecih maji in juniji komisije po raznih krajih in so si ogledale nad 900 konj, da so presodile, kateri da bi bili za na razstavo. Zapisali so 370 konj, ki bi bili za-njo in izmed teh pripelje se gotovo kacij 300 konj na zastavo in sicer iz vseh plemen, kar se jih vzreja na Štajarskem.

Da se porabi ves denar, kar ga ima c. kr. konjerejska družba na razpolaganje, za le-to razstavo, zato so vsi udje one komisije iz svojega žepa plačevali stroške pri ogledovanji ter